

Румъния – България

Проект „Инициатива за трансгранично обучение и ангажираност на религиозни общности“ е съфинансиран от Европейския съюз от Европейския фонд за регионално развитие, чрез програмата INTERREG VI-A Румъния-България

АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

Анализът на средата представлява съвкупност от аналитични действия, насочени към системно изследване на вътрешната и външната среда, в която даден проект ще се реализира. Целта е да се идентифицират и оценят факторите, които могат да окажат въздействие върху подготовката, изпълнението и устойчивостта на проекта, както и да се разкрият възможностите и ограниченията, произтичащи от контекста на неговото реализиране.

1. SWOT анализ

Сред най-широко използваните аналитични инструменти в тази област се откроява т.нар. **SWOT анализ** - абривиатура на четири ключови категории: *strengths* (сили), *weaknesses* (слабости), *opportunities* (възможности) и *threats* (заплахи). Методът възниква в средата на XX век, като първоначално е разработен под формата на **SOFT анализ** от американския психолог Робърт Ф. Стюарт в рамките на стратегическата рамка „System of Plans“. По-късно той е адаптиран като универсален инструмент за стратегическо и организационно планиране с акцент върху творческата интерпретация при вземането на управленски решения.

Компоненти на SWOT анализа:

- **Силни страни (Strengths)** - вътрешни положителни характеристики и ресурси, които осигуряват предимство при реализиране на проектните цели. Това могат да бъдат: експертен капацитет, организационна репутация, иновативна методология или наличие на стратегически партньори.
- **Слаби страни (Weaknesses)** - вътрешни ограничения или дефицити, които затрудняват ефективното изпълнение на проекта. Сред тях се включват:

ограничен финансов ресурс, недостатъчна видимост, липса на експертиза в ключови области, организационни слабости и др.

- **Възможности (Opportunities)** - външни условия, които могат да бъдат използвани за постигане на положителни резултати, включително нови технологии, благоприятни пазарни или нормативни промени, достъп до финансиране, стратегически сътрудничества и др.
- **Заплахи (Threats)** - външни фактори, които представляват риск за реализиране на проекта, като нестабилна нормативна рамка, икономическа несигурност, силна конкуренция или промени в потребителските нагласи.

SWOT анализът предлага структурирана матрица за обективна диагностика на вътрешната организационна среда и външните фактори, като подпомага изготвянето на обосновани управленски решения.

2. PESTLE анализ - рамка за изследване на външната среда

В стратегическото планиране широко приложение намира и **PESTLE анализът** - инструмент, който е разработен през 60-те години от проф. Франсис Агилар (Harvard Business School). PESTLE представлява съкращение от шест аналитични измерения на външната среда:

- **P (Political)** - политически фактори: стабилност на управлението, административни структури, фискални и регулаторни политики, механизми на децентрализация;
- **E (Economic)** - икономически условия: темпове на растеж, пазарна динамика, равнище на инфлация, безработица, доходи, инвестиционна активност;
- **S (Social)** - социални фактори: демография, образователна система, културни нагласи, социално поведение, равенство и социална интеграция;
- **T (Technological)** - технологични иновации: научноизследователски капацитет, достъп до технологии, дигитализация, автоматизация;
- **L (Legal)** - правна среда: национално и европейско законодателство, лицензионни режими, конкурентно право, защита на потребителите;
- **E (Environmental)** - екологични фактори: регулации за опазване на околната среда, устойчиво използване на ресурсите, екологични рискове.

PESTLE анализът осигурява комплексен преглед на факторите, които не се контролират пряко от организацията или проектния екип, но оказват значително въздействие върху тяхната дейност. Той е особено полезен при

планирането на мащабни инфраструктурни, екологични и публични проекти, при които е необходимо стратегическа адаптация към широк кръг външни променливи.

3. Приложимост и стратегическа значимост

Използването на SWOT и PESTLE анализи в рамките на проектното планиране осигурява аналитична основа за вземане на стратегически решения, идентифициране на рискове, извличане на възможности и проектиране на интервенции, съобразени с реалния контекст. Чрез тях се създават условия за проекти с висока степен на изпълнимост, устойчивост и обществена значимост. Комбинираното им прилагане е особено препоръчително в началната фаза на проектния цикъл особено при по-сложни, агилни или инфраструктурни проекти, при разработване на концепции, логически рамки и индикатори за въздействие.

Инициатива за трансгранично обучение и ангажираност на религиозни общности

Фондация за регионално развитие

Дата на публикуване: 07.01.2026

„Съдържанието на този материал не представя непременно официалната позиция на Европейския съюз“